

**BOLALARGA BAG‘ISHLAB YOZILGAN SHE‘RLAR XUSUSIDA
(Shuhrat ijodi misolida)**

Soatova Nodira Isomitdinovna

JDPU professori v/b, filologiya fanlari doktori

ORCID 0000-0002-4310-6011

E-mail: nodira.soatova@list.ru

Annotatsiya: Ushbu maqola Shuhratning lirikasidan o‘rin olgan bolalarga bag‘ishlab yozilgan she‘rlari tadqiqiga bag‘ishlangan. Maqolada shoirning “Buvijonim”, “Bobong yo‘li”, “Pero va Adham”, “O‘chirg‘ich” kabi bolalar uchun yozilgan she‘rlari tahlilga tortilgan. Shuhratning ushbu she‘rlari xalqona usulda yozilgani maqolada isbotlab berilgan. Natijada, muallif she‘rlarida davrning ijtimoiy - siyosiy, ma‘naviy - axloqiy masalalari, xususan qadriyat, axloq, hurmat va e‘zoz masalalarini “Buvijonim”, “Bobong yo‘li” she‘rlarida dadil aks ettirishsa, inson tabiatining zaif tomonlari, nuqsonlari, qusur-kamchiliklari, noto‘g‘ri xatti-harakatlarini “Pero va Adham”, “O‘chirg‘ich” she‘rlarda yengil kulgu, ya‘niy yumor yo‘li bilan ochib berganganligi aniqlangan.

Tayanch so‘zlar: Xalqona ohang, poetik olam, lirik tasvir, g‘oyaviy-estetik vazifa, ma‘rifiy-estetik g‘oya, adabiy-estetik qarash, qadriyat, didaktik mazmun.

Аннотация: Данная статья посвящена изучению стихотворений Шухрата, посвященных детям, на основе его лирики. В статье анализируются стихи поэта, написанные для детей, такие как «Бабушка», «Бобонг йули», «Перо ва Адхам», «Очиргич». В статье доказывается, что эти стихи Шухрата написаны в народном стиле. В результате в стихотворениях автора смело отражаются социально-политические, духовно-этические проблемы времени, в частности вопросы ценности, морали, уважения и достоинства в стихотворениях «Бабушка», «Бабонг йули», слабые стороны личности. человеческой природы., установлено, что свои пороки, недостатки, неправильное поведение он раскрывал в стихотворениях «Перо и Адхам», «Очиргич» легким смехом, т. е. юмором.

Ключевые слова: Народный тон, поэтический мир, лирический образ, идейно-эстетическая задача, воспитательно-эстетическая идея, литературно-эстетическое видение, значение, дидактическое содержание.

Abstract: This article is devoted to the study of Shuhrat's poems dedicated to children. The article analyzes the poet's poems written for children such as "Grandmother", "Bobong Yoli", "Pero va Adham", "Ochirgich". The article proves that these poems of Shuhrat were written in folk style. As a result, the author's poems boldly reflect the social-political, spiritual-ethical issues of the time, in particular the issues of value, morality, respect and dignity in the poems "Grandmother", "Babong Yoli", the weak sides of human nature. , it was found that he revealed his defects, shortcomings, wrong behavior in the poems "Pero and Adham", "Ochirgich" with light laughter, i.e. humor.

Keywords: Folk melody, poetic world, lyrical image, ideological-aesthetic task, educational-aesthetic idea, literary-aesthetic vision, value, didactic content.

Bolalar adabiyotining asosiy xususiyatlari hisoblangan soddalik, samimiylik, ma‘rifiylik va tarbiyaviylik Shuhrat she‘rlarida to‘liq mujassamlashgan. Shuhratning bolalarga bag‘ishlab yozilgan she‘rlari tadriji kuzatilganda, uning dastlab kichik-kichik she‘rlar yozganligi va jarayon to‘lishib, voqeaband she‘rlar yaratganligiga

guvoh bo‘lish mumkin. Shoirning “*Buvijonim*” she‘ri yengil, o‘ynoqi, xalqona ohangda yozilgan va bu holat she‘r ta’sirchanligini oshirgan. She‘r misralari o‘zbekona, undagi voqelik milliy tamoyilga asoslangan. She‘r barmoq tizimida bitilgan bo‘lib, 4+3 turoqlanish asosidagi 7 bo‘g‘inli o‘ynoqi vaznda yaratilgan. Bu esa o‘zbek xalq qo‘shiqlari ohangini esga soladi:

*O’sma ekdim bir bo‘yra,
Buvim qo‘ysin qoshiga.
Yalpiz terdim bir to‘rva,
Buvim kertsin oshiga.
Buvi, buvi, buvijon,
Buvim mehri bir jahon!*[1;458].

Shoir *buvi* timsolida kitobxon qalbida onaga, vatanga muhabbat tuydira olish bilan birga, o‘zbek xalqining ma’naviy qadriyatlariga hurmat hissini uyg‘otishga erishadi, buviga xos muhim jihatlarni obraz va obrazlilik vositasida ifodalaydi. Milliy urf-odatimizga ko‘ra, *o’sma* o‘zbek ayollarining qoshiga qo‘yadigan bo‘yoq bo‘lsa, *yalpiz* onalarimiz tomonidan tayyorlanadigan taomga qo‘shiladigan mahsulot. Bizning xalqimizda ayolga, buviga jannatiy inson sifatida qarash, ularni e‘zozlash, qadrlash, mehrini dunyolarga qiyoslash xalqimizga xosdir. Shoirning “*Buvijonim*” she‘rida ushbu qadriyatning to‘liq singdirilganini kuzatamiz.

*Lola terdim qir-tog‘da,
Bir dastasi buvimga,
Baliq tutdim qarmoqda,
Eng kattasi buvimga.
Buvi, buvi, buvijon,
Buvim mehri bir jahon!* [1; 458].

She‘r davomida ko‘tarinki pafos she‘rdagi estetik ta’sir quvvatini oshirgan va xalqona ruhdagi vazn orqali yangicha qarashlarni bir nuqtaga birlashtira olgan. Shoir she‘rlarida “...jahon adabiyoti ko‘rigida o‘zbek she‘riyatini ajratib ko‘rsatuvchi asosiy xususiyat, o‘zgalardan farqini namoyon qiladigan bosh belgi - milliy ruh”[2;110-111] borligini shoir she‘rlarini mutolaa qilish jarayonida ko‘rishimiz mumkin:

*Kecha tushdim suratga,
Buvim bilan yonma-yon.
Buvim loyiq hurmatga,
Shirin so‘zu mehribon.
Buvi, buvi, buvijon,
Doim bo‘ling sog‘-omon!* [1; 458]

O‘zbek she‘riyatida *ayol* – *ona* obrazini yoritishga shoirlarimiz doimo ma‘suliyat va mehr bilan yondoshishgan. Shuhrat tomonidan yaratilgan *ona*, *buvi* obrazi esa o‘zgacha yo‘sinda talqin etiladi. “*Buvijonim*” she‘rida *buvi* obrazi ideal, mehribon, kamsuqum, bolajonligi, kichiklarga namuna bo‘lishi bilan hurmat va e‘zozga loyiqligi shoir tomonidan badiiy obrazlilikda ochib beriladi. Sochlarining oqligi, garchand qarilikdan nishona bo‘lsa ham, shoir o‘qirmanning e‘tiborini boshqa tomonga tortib, sochlarining oqligi nabiralariga ertak so‘ylayotgan buvining nuroniy chehrasiga husn qo‘shishiga, uning bebaho qadrlanishiga, gullar bilan taqdirlanishiga asos bo‘lishini e‘tirof etadi:

*Buvim sochi qorday oq,
Oq bo‘lsa ham chiroylik.
Gullar terib bir quchok,
Yuring, do‘stlar, boraylik,
Buvi, buvi, buvijon.
Ertak boshlaysiz qachon?* [1; 458].

She‘rdagi asosiy badiiy-estetik pafos “*Dadam deydi “Oyijon!”*”, “*Bizlar deymiz “Buvijon!”*” misrasiga singdirganligi she‘rning hissiy ta‘sirchanligini ta‘minlaydi. Binobarin, “...faqat yuqori badiiy shaklda ifoda etilgan mazmunga o‘quvchiga ta‘sir ko‘rsata olishi mumkin. Badiiy asarda mazmun bilan shakl, bir qushning ikki qanotidek, ajralmas birlikda yashaydi”[3;144]. Shu tamoyilga asoslangan holda “*Buvijonim*” she‘ri orqali Shuhrat o‘quvchi yoshlarni o‘zligini unutmaslikka hamda yoshi ulug‘ insonlar, ayniqsa onalarni e‘zozlashga, asrashga unday olgan, deyish mumkin.

*Dadam deydi “Oyijon!”
Doim qo‘li ta‘zimda.
Bizlar deymiz “Buvijon!”
Mehri nuri ko‘zimda.
Buvi, buvi, buvijon,
Buvijonim bir jahon!
Buvim mening alomat,
Doim bo‘lsin salomat* [1; 458].

She‘rda “*Buvi, buvi, buvijon, Buvijonim bir jahon!*” misralarining tezis kabi takrorlanishi milliy manzara, holatlar hamda kechinmalarning xalqona ohangda ifodalanishiga asos bo‘lgan. Sharqona odob, o‘zbeklarga xos milliy jihatni shoir “*Oyijon!”*”, “*Buvijon!”*” so‘zlari orqali yorqin namoyon qilgan.

Bolalar adabiyoti kitobxonlari boshqa kitobxonlardan yosh chegarasiga ko‘ra kichik yoshdagi, o‘rta yoshdagi va o‘smir yoshdagi bolalar guruhlariga ajratilishi

bilan farqlanib turar ekan, Shuhrat she’rlari, asosan, o’rta va o’smir yoshlarga bag‘ishlanganligi bilan xarakterlanadi.

Shuhratning bolalar uchun yozilgan “*Bobong yo’li*” she’rining g‘oyaviy-estetik va badiiy jihatdan ta’sirchan, jozibador bo‘lishida qofiyaning o‘rni muhim. Qofiya “...she’riy misralardagi ayrim so‘zlarning ba’zan qo‘shimchalar, hijolar yoki so‘z birikmalarining bir xilda o‘zaro ohangdosh bo‘lib kelishiga asoslangan, faqat she’riyat uchun xos bo‘lgan belgilardan biri”[4;261-262]. Yoki, boshqacha aytganda “...qofiya ritmik jihatdan misrani ta’kidlash bilan she’r ritmining his qilinishida muhim ahamiyat kasb etadi”[5;383].

Ko‘p asrlik ma’naviy-milliy qadriyatlarimiz bilan hamohang ruhda yaratilgan “*Bobong yo’li*” she’rida *ko‘rgan, kirgan, keltirgan, yetirgan, qolgan, olgan* sifatoshlari qofiyadosh bo‘lib, bu fe’llar orqali shoirning dardchil kechinmalari, badiiy niyati ohangdorlik asosida yuzaga kelgan. Shu o‘rinda alohida e’tirof etish kerakki, shoir ijodining o‘ziga xosligini, umrboqiyiligini ta’minlovchi asosiy jihatlardan biri uning she’rlaridagi shakl va mazmun uyg‘unligidir. Shoir o‘z she’rlarini unda olg‘a surilgan fikr va g‘oyalarni yaqqolroq ifodalash uchun, asosan, qo‘shma vaznning 4+5 turoqlanish asosidagi 9 bo‘g‘inli barmoq vaznida yaratgan. Shuni alohida qayd etish joizki, bolalar shoirlari she’rlarining asosiy qismi sodda vaznda, ya’ni bir turkumga kiruvchi bo‘g‘inlar guruhidan iborat bo‘lsa, Shuhratning bolalar uchun yozgan she’rlarini kuzatganimizda, ularning 7, 8, 9 bo‘g‘inli qo‘shma vaznda bo‘lishi ham shoirning o‘ziga xos uslubini ko‘rsatadi. She’rda *chol* va *bobong* so‘zlari bir necha marta takror qo‘llangan va bu takrorlik she’r ta’sirchanligini kuchaytirishga xizmat qilgan.

Sen shu cholga salom ber, o‘g‘lon,

Shu chol sening bobongni ko‘rgan.

Bobong bilan turib yonma-yon,

Qilich ushlab, janlgarga kirgan.

Jangdan bobong qaytmadi, lekin,

Dovrug‘ini shu chol keltirgan.

Go‘yo bobong qoldirgan yukin,

Manziliga shu chol yetirgan!

Qo‘lini ol, qo‘lida bobong,

Kaft issig‘i saqlanib qolgan.

Qulog‘ing tut, dilida bobong,

Qalb urishin ardoqlab olgan! [1; 456].

She’rning g‘oyaviy mohiyatidan ma’lum bo‘ladiki, u chuqur ma’noga ega. Unda shu vatanda yashab, yoshini yashagan, yaqin insoni bo‘lgan bobosini ko‘rgan cholning poetik timsoli shoir tomonidan mohirona yaratilgan. She’r mazmunidan

ayon, muallifning lirik qahramonga murojaati orqali xotira – urushga bolalik munosabatlari ko‘zgusi sifatida namoyon bo‘lishi ko‘zga tashlanadi. She’rda xalq dostonlari qahramonlari kabi o‘z ona – Vatanini himoya qilgan bobo va u bilan janglarga kirgan cholga nisbatan muhabbat, hurmat, sadoqat hissi tarannum qilinadi.

*Ko‘ziga boq, ko‘zida bobong,
Aks suratini ko‘rish mumkin.
So‘ziga boq, so‘zida bobong,
Ish sur‘atini ko‘rish mumkin.
Yo‘liga boq, yo‘li beg‘ubor,
Yo‘li bobong tanlagan yo‘ldir.
Sen shu yo‘ldan adashmasdan bor,
Bu yo‘llarda shon-sharaf mo‘ldir!* [1; 456].

She’rda shu ulug‘ siymolar qalbiga singgan vatan tuyg‘usini qaror toptirish yo‘lidan borilgani, tarixga, o‘tmishga nazar solish orqali yosh kitobxonga vatanni sevish, asrash-avaylash g‘oyasi milliy ruhga yo‘g‘rilgan holda tasvirlangan. Vatan mavzusida juda ko‘p she’rlar yaratilgan, lekin ulardan farqli o‘laroq, shoir she’rida o‘quvchining bobosi va cholga muhabbati orqali, vatanga muhabbatni kuchaytirish maqsad qilingan. She’r badiiyati, tuzilishi, shakli jihatidan mukammal. She’r ma’naviy-madaniy qadriyatlar, urf-odatlar, udumlar, an’analarning bola dunyosida badiiy-estetik idrok etilishida o‘ziga xos milliy kolorit yaratish vositasiga aylangan.

Samimiyligi, jozibadorligi, tabiiyligi bilan o‘quvchilarni o‘ziga maftun qiladigan shoirning “*Qandim qani?*” she’ri ham “*Buvijonim*” she’ri kabi barmoq she’r tizimida yumoristik xarakterda bitilgan bo‘lib, 4+3 turoqlanish asosidagi 7 bo‘g‘inli barmoq vaznida yaratilgan:

*Xo‘sh, ayting-chi, qaysi bola,
Qandni yomon ko‘radi?
Choyiga qand solib qo‘ysang,
Lab-lunjini buradi?* [1; 479].

She’r tahlili xususida so‘z borar ekan, aytish mumkinki, “Shoirning xayol, o‘y, tushunish shakllari tugal, komil bo‘lg‘ach, o‘ziga yarasha bir uslub borliqqa chiqqan bo‘ladir...Bir asardagi fikrlar, ma’lumotlarning eskiligini bizga sezdirmasdan, bildirmasdan ifoda qilib uni bizga o‘qita olg‘an kuch uslubdadir”[6;17]. She’r matnidan ko‘rinib turibdiki, shoirning o‘zigagina xos soddalik, kuyunchaklik, bolalarbop qilib yozishi, o‘qirmanning diqqatini tortibgina qolmay, xushkayfiyat bag‘ishlab, ruhiyatini ko‘taradi. She’rda shoirning lo‘nda ifodasi, nim tabassum singgan tasvir usuli, hayotiy talqinlari o‘quvchiga boshqacha zavq bag‘ishlaydi:

Bizning Shodmon bo‘lar shodmon,

Qand solsangiz choyiga.

Darrov kelib o‘tiradi,

Aya aytgan joyiga.

Yuzi, ko‘zi nurga to‘lib,

Yonar mayda oq tishi (1;479).

Shodmon obrazini tasvirlar ekan, shoir uning timsolida bolalarbop voqelikni hayotiy, haqqoniy, sodda ifodalashga erishadi. Binobarin, bola qalbi ham sohir tuyg‘u-kechinma va samimiy hislarga boy bo‘ladi. She‘r haqida yana shuni aytish mumkinki, she‘r hazilomuz shunchaki kulgi, yumor uchun yozilmagan. She‘rni o‘qigach, o‘quvchi kulgi va haqiqat topishgan chorrahani anglab yetadi. Shoir Shodmon obrazi orqali bolalarning ruhiy olamini realistik tasvir orqali aks ettirgan.

Lekin uning bordir, do‘stlar,

Yarashmagan bir ishi:

Qand erigach, deydi:

-Qani? Qandim ketdi qayoqqa?

Topib bering, topib bering,

Qani oling bu yoqqa!

Tushuntirsang tushunmaydi,

Dod soladi yer tepib.

Ayajoni aldab ko‘rar,

Goh erkalab, goh o‘pib.

Qani quloq solsa Shodmon!

Shu qilig‘i ko‘p yomon!

Sizlar shunday qilmaysizmi,

Ali, Vali va Omon? [1; 479].

Shoir Shodmondagi bolalarga xos injiqlik, o‘jarlik va qaysarlikni yumor bilan katta estetik mazmuni yengil va ta‘sirchan tarzda yosh kitobxon qalbiga yetkaza oladi. Shoir she‘rlarini o‘qigan yosh kitobxon o‘zi har kuni ko‘rib-bilib yurgan, lekin deyarli e‘tibor bermagan ayrim narsa-hodisalarning favqulodda nafis va topqirlik bilan chizilgan manzaralaridan hayratga tushadi. She‘r tahlilidan shunday xulosaga kelish mumkinki, bolalarning bir qarashda odatiydek tuyulgan qusur va kamchiliklaridan, so‘z-gaplaridan foydalanib asar yarata bilish Shuhrat badiiy mahoratining yuksakligini ko‘rsatadi. Bolalar olamini kashf etishda ularning fikrchanligi, topqirliklari, zukkoligi-yu, o‘ychanliklari, shu bilan birga sho‘xlik, qusur va kamchiliklari juda ko‘p she‘rlarda munosib tarzda, gohida yumor bilan, gohida jiddiy tarzda talqin etilganini ko‘rish mumkin. Zero, “Chinakam san‘at asari faqat syujet ipiga tizilgan voqealarni kitobxon e‘tiboriga havola etish uchun emas, balki shu voqealar mantiqiga singdirilgan badiiy maqsad uchun yoziladi”[7;185]. Bu

ta’rifni Shuhratning “*Pero va Adham*” she’riga ham tatbiq qilish mumkin. She’rda voqealikni yengil yumor bilan uyg’unlashtirgan holda aks ettira bilish, bolalardagi qusur va kamchiliklarni Adham timsolida bolalarbop talqin qila bilish Shuhratning bolalar she’riyatida ham o‘ziga xos uslubga ega ekanligini ko‘rsatadi:

*Pero birdan xunuk yozdi,
Go‘yo uning ko‘ngli ozdi.
Adham boqsa, uchi to‘mtoq.
Jahl bilan uni shu chog‘,
Yulib olib otmoq bo‘ldi,
Shunda birdan pero kuldi: [1; 485].*

Yozuvchi qalamida, hatto, narsa-predmetlar odamlardek fikr yuritib, so‘zlab, insonlardagi illatlarni fosh etishini *pero* misolida ko‘rishimiz mumkin. Adhamga *pero* tomondan aytilgan tanbeh, dashnomlar o‘quvchi kitobxonning idrokida muayyan his-tuyg‘ularni uyg‘otishi tabiiy.

*–To‘xta, Adham shahdingdan qayt,
Avvalo sen rostringni ayt:
Menmi aybdor yoki o‘zing?
Olaytirma menga ko‘zing?
Siyohdonga ursang taq-taq,
Bo‘laman-da, axir to‘mtoq! [1; 485].*

She’rda Adhamga *pero* tomondan berilgan savol, nazarimizda bolalar tabiatiga xos va mos bo‘lib, bunday savollar soddaligi, quvnoqligi, yumorga boyligi bilan ham ajralib turadi. Muhimi shundaki, shoir bunday fikr-o‘ylarni kitobxonga ham yuqtira oladi. Savol-she’rlar yozilish uslubiga ko‘ra sodda, samimiy, ixcham satrlardan tarkib topgan “*Pero va Adham*” she’ri tasvir ko‘laminig qisqaligi, syujet va kompozitsion jihatdan soddaligi, bayonning muallif tomonidan hikoya qilinishi Shuhrat she’rlari uchun xosdir.

*Avaylab tut, asta botir,
Hamma shunday tutayotir.
Almashtirmas ular kunda,
Yaxshi yozar ana shunda!
Xijolatda qoldi Adham,
Ming zo‘ravon bo‘lganda ham! [1; 485].*

She’rdagi bunday tasvir o‘quvchida mantiqiy ichki mushohadani yuzaga keltiradi, o‘yga toldiradi, o‘zidagi kamchilik, e’tiborsizlikni ko‘zguda ko‘rib tuzatishga, yo‘qotishga harakat qiladi. She’r faqat o‘quvchiga zavq-shavq berib qolmay, to‘g‘ri yo‘l ham ko‘rsatadi. Shoir yaratig‘i uning ijodiy tafakkur mevasi bo‘lib, bu holat uning boshqa asarlarida: “..ekspressivlik, xolislik va ko‘p ma’nolilik

kasb etadi. Estetik qimmatini yuqori bo‘lgan asarlardagi obrazli iboralar tizimida ifodalangan hayot manzaralari sirtidan juda sodda ko‘rinsa-da, odatda g‘oyat murakkabligi bilan e‘tiborni tortadi”[8;32]. Shoirning “*O‘chirg‘ich*” she‘ri ham shunday asarlar sirasiga kiradi. Shoir tomondan yaratilgan o‘chirg‘ich obrazi tilidan bolalarga xos haqqoniy, hayotiy, qusur va kamchiliklar fosh qilib tashlanishi, o‘qirmanga ta‘sirchan lavhalarda yetkazilishi, shoirning o‘ziga xos uslubini yorqin namoyon qiladi. Shoir uslubida soddalik, tuyg‘ularning samimiy bayoni, yorqin va rangin ifodalari, ohang va rang uyg‘unligi alohida bo‘rtib ko‘rinadi.

Bir kun dedi o‘chirg‘ich:

Hadeb meni ishlatma!

Ayb mendami erta-kech,

Xato yozsang sen g‘uj-g‘uj.

Avvalo sen yaxshi yoz,

Yaxshi yozu to‘g‘ri yoz[1; 485].

She‘rdagi hayot haqiqati va ta‘sirchan tasvir, bolalarga bog‘liq odatlar, fikrlash va turmush tarzlaridagi o‘ziga xos jihatlarni shoir tomondan tasvirlanishi, hech ikkilanmay aytish mumkinki, she‘rning qiziqarli chiqishini ta‘minlagan. Shoirning topqirligi va mahorati shundaki, kundalik turmushda ko‘p uchraydigan oddiy voqeadan katta ijtimoiy-psixologik mazmun yuklatadi.

Yaxshi yozsang qanday soz,

Bo‘lmas menda e‘tiroz.

Mayli, meni olib yur,

Papkangga ham solib yur.

Lekin ko‘p-ko‘p ishlatma,

Xijolatda qishlatma!

Yaxshisi yoz bexato,

Xato qilsang mabodo.

Yordamga men tayyorman,

Tayyormanu men borman! [1; 485].

Shuhrat haqida yozilgan xotirada “...bolalar adabiyotining jonkuyari edilar. Ustoz ijodida bolalarga atab yozilgan asarlar sezilarli o‘rin tutadi. Jo‘shqin she‘r va balladalari, ajoyib qissa va hikoyalari bolalar adabiyotining boyishiga hissa qo‘shgan”[9;286], -deya e‘tirof etilgan ekan, adibning bolalarga bag‘ishlab ijod qilgan jozibador yaratilari, muqaddas ezgu qadriyatlarga mehrini yuksaltirish hamda o‘quvchilarning shaxs tarbiyasidagi o‘rnini belgilashda muhim ahamiyatga ega.

Shuhratning tahlilga tortilgan she‘rlaridan shu narsa ma‘lum bo‘ladiki, u xalqona ifoda usuli, syujet va kompozitsiya, shuningdek, poetik obrazni yaratishdagi

o‘ziga xos uslubi: aniqlik, obrazlilik, tilning soddaligi kabi unsurlardan obrazlarni individuallashtirishda foydalanishi tahsinga loyiq. Shoir eng muhimi, yosh kitobxonlarni maftun qilibgina qolmay, ularni o‘ylashga, yaxshi bilan yomonni bir-biridan ajratishga, jumboqli masalalarga duch kelganida to‘g‘ri yo‘lni tanlashga o‘rgatadi. Shuhratning bolalarbop she‘rlari sermazmun, tarbiyaviy ahamiyati kuchli va ta’sirchanligi bilan nafaqat yosh kitobxonlar, balki kattalar uchun ham qiziqarli she‘rlar sirasiga kiradi.

Yuqoridagi tahlillardan ko‘rinib turibdiki,, Shuhrat she‘rlarining yengil, xalqona o‘ynoqi ohangda yozilishi, lirik qahramon ruhiy olamini tabiat hodisalari bilan parallel holda bir-biri bilan qiyoslab ba‘zan qarshilantirish natijasida yuzaga kelganligi shoir she‘rlarida kompozitsion asos darajasiga ko‘targan. Bu holat shoir she‘rlarining badiiy-estetik ta’sirchanligini kuchaytirib, xalq lirik qo‘shiqlari kabi ritmik o‘ynoqiligi, ohangdorligini ta’minlagan. Xullas, davrning ijtimoiy-siyosiy, ma’naviy-axloqiy masalalarini bolalarga bag‘ishlab yozilgan she‘rlaridagi lirik qahramon obrazlarida dadil aks ettirish orqali shoir inson tabiatining nozik, zaif nuqsonlari, qusur-kamchiliklari, noto‘g‘ri xatti-harakatlarini aniq, yengil kulgu orqali ochib bergan. Shuhratning bolalarga bag‘ishlab yozilgan she‘rlaridagi ko‘zga tashlanuvchi uslubiy o‘ziga xosliklar, shoirda voqelikni tushunish, idrok etish, o‘zlashtirish va baholash tamoyillari yuqori darajada ekanligidan dalolat beradi.

Adabiyotlar ro‘yxati:

1. Shuhrat. Tanlangan asarlar. 3 jildlik, 1-jild.–T.: Adabiyot va san‘at,1978. –560 b
2. Jabborov N. Yangi zamon she‘riyati tamoyillari // Sharq yulduzi, 2014, № 3.
3. Sulton I. Adabiyot nazariyasi. –T.: O‘qituvchi, 2005. –270b
4. Hotamov N, Sarimsoqov B. Adabiyotshunoslik terminlarining ruscha-o‘zbekcha izohli lug‘ati. –T.: O‘qituvchi, 1979. –366,
5. Quronov D., Mamajanov Z., Sheraliyeva M. Adabiyotshunoslik lug‘ati. –T.: Akademiknashr, 2010. –408b
6. Fitrat A. Tanlangan asarlar. IV jild. –T.: Ma’naviyat, 2006. –211b
7. Karimov N. XX asr adabiyoti manzaralari. –T.: O‘zbekiston, 2008. –
8. Solijonov Y. Nutq va uslub. –T.: Cho‘lpon, 2002. –582b
9. Tolib R. Jonkuyar ustoz / Shuhrat. Xotiralar. –T.: Sharq ,1998. – 304b